

La veïna

Isabel-Clara Simó

ISABEL-CLARA SIMÓ

La veïna

Estudi preliminar, propostes de treball
i comentaris de text a cura
de Carles Cortés

educaula**62**

Educaula62
Collecció Educació 62

Collecció dirigida per Carme Arenas

© Isabel-Clara Simó, 1990
© de l'estudi preliminar, les propostes de treball
i els comentaris de text: Carles Cortés, 2018
© d'aquesta edició: Grup Editorial 62, s.l.u.,
Educaula62

Primera edició: març del 2018

www.educaula62.cat
educacio@educaula62.cat

Fotocomposició: Moelmo, s.c.p.
Impressió: Liberdúplex
DIPÒSIT LEGAL: B. 1.294-2018
ISBN: 978-84-15954-52-1

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei.

Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra

(www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47).

Tots els drets reservats.

TAULA

ESTUDI PRELIMINAR

<i>Isabel-Clara Simó: del periodisme a la narrativa de ficció</i>	11
La formació i la dedicació com a periodista: la construcció d'un marc ideològic propi	11
L'escriptora compromesa i reconeguda	18
Entre dues generacions: dels setanta als vuitanta	27
La narrativa breu: la concreció del model psicologista i el banc d'experimentació per a les novel·les	32
La novel·la	38
Altres gèneres: la novel·la juvenil, la poesia, el teatre i l'assaig	44
<i>La novel·la: La veïna</i>	53
El context personal i literari de l'obra: entre la novel·la policíaca i la psicològica	53
El contingut: la trama, els personatges i l'estructura	58

El discurs i el punt de vista narratiu: la llengua	67
---	----

LA VEÏNA

<i>Novella</i>	71
----------------	----

PROPOSTES DE TREBALL I MATERIALS COMPLEMENTARIS

<i>Propostes de treball</i>	231
<i>Comentaris de text</i>	235
<i>Textos complementaris</i>	241
<i>Bibliografia</i>	251

Trobar aparcament al meu carrer era cada cop més difícil. Quan jo arribava, cada dia a les tres o un quart de quatre, la majoria dels meus veïns ja feia mitja hora o més que eren a casa, i les dues voreres eren atapeïdes de vehicles. Al meu bloc de pisos no hi ha aparcament subterrani, i el mateix passa al bloc del costat i al de la cantonada. Quan el vaig llogar no hi vaig donar importància, perquè era l'únic bloc alt de tot el carrer, i vaig creure que sempre hi hauria un lloc o altre on ficar el meu petit Renault. Però amb el temps s'han construït dos blocs més, tots dos d'habitatges, i el nombre de cotxes ha crescut. L'espai a les voreres, no.

La meva feina al banc és una bona feina, perquè té un horari que et deixa la tarda lliure i perquè és molt difícil de perdre. Els bancs, generalment, no fan suspensió de pagaments, ni escurcen plantilles. És avorrit, això sí, sobretot els dies que et toca finestra, perquè la gent és pesada, i sovint no saben què volen. Omplir un simple imprès amb les dades personals és una operació molt complicada per a la majoria, i, si ho has de fer tu, la cua s'allarga i l'interventor comença a fer-te llambregades cada cop més insistents.

La gent tampoc no sap comptar i és propensa a acusar-te a tu, que en tens els dits pelats, quan els comptes no li surten. Però quan el públic l'atén un altre, i tu t'estàs a la cabina comprovant dades o classificant talons i pagarés, pots badar una mica, si vols. No gaire, perquè les cabines són transparents i en un moment o altre t'adones que algú t'està observant. Als meus companys els agrada tan poc com atendre el públic, però a mi em relaxa els nervis i sóc capaç de concentrar-me i enllestir un munt de paperam en un parell d'hores.

Quan arriba l'hora de plegar, tothom somriu, com si florís de sobte i comencés la vida real. Però a mi tampoc no m'entusiasma, perquè el meu tipus de vida és més aviat misantròpic i solitari. Al principi solia dinar en un restaurant senzill que hi ha prop del banc, però vaig tenir una gastritis molt molesta i el metge em va assegurar que una dieta equilibrada només és possible a casa. Quan li vaig dir que visc sol, que arribo tocadetes les tres a casa i que el menú que sóc capaç de preparar-me és pitjor que el dels restaurants, ell es va encongir d'espatlles i va mormolar que em busqués una dona. No volia fer-ne cas, però la gastritis cada cop em molestava més i vaig optar per provar-ho. Comprava en un supermercat que han posat nou al barri i hi havia menjars preparats que només calia descongelar i escalfar i que no eren gaire dolents. Almenys no més dolents que els del restaurant. I vaig descobrir com és d'agradable dinar amb sabatilles i la jaqueta vella que tinc d'estar per casa. L'única tortura era això de l'aparcament.

Em tocava cada dia voltar tot el barri, i després enfil·lar un carreró on és prohibit estacionar, però que mai no estava vigilat. El carreró també estava ple de cotxes, perquè la mateixa pensada que jo l'havia tinguda tothom. Com que no tenia sortida, molts dies em tocava recular i tornar a enfil·lar el carrer fins a un parell o, de vegades, tres travessies més amunt. Arribava a casa, doncs, caminant, més i tot que des de la parada del metro. Si no havia pres la precaució d'agafar l'abric, en aquest barri tan ventós i ombrívol, la passejada era el primer pas per a un refredat, massa suau per demanar la baixa i massa fort per poder fer res de bo a la feina.

Cada dia em jurava que l'endemà aniria a la feina amb metro. Només que al matí, mig ensonyat com em llevava, em feia mandra i em deia «potser avui tindrè sort» i em prometia sortir dels primers i tornar a casa ni que fos deu minuts abans per tal de no ser el darrer veí a buscar un lloc per deixar el cotxe.

El gener d'enguany és fred i sembla com si l'hivern, que ha trigat tant a venir, volgués revenjar-se i fer acte de presència de manera contundent. El vent era aspriu com un ganivet esmolat, i sort que avui portava l'abric. La vigília, però, havia plogut, i, en baixar del cotxe, la cartera en una mà i l'abric a mig posar en l'altra, no em vaig adonar del toll d'aigua que tenia als peus, i em vaig mullar les sabates i l'aigua m'hi va penetrar i em va xopar el mitjons. Vaig sentir una esgarrifança a l'espina.

El replà de casa sempre és fosc, a totes hores del dia. He canviat la bombeta jo mateix un munt de ve-

gades, però, misteriosament, es volatilitza. Sempre em toca obrir la porta a les palpentes, la cartera deixada a terra, de qualsevol manera, i guiant-me pel tacte per encertar el forat del pany. Si no em fes tanta mandra, cansat d'estar dret gairebé tot el matí —el dissabte em toca finestra, com una maledicció, el dia de les cues més llargues, gairebé tot són dones que no saben què volen, i si ho saben no encerten a dir-ho—, ara mateix em dutxaria. El meu escalfador, però, em té mania. Només és capaç d'enviar-me dolls d'aigua ben calenta, d'aquells que treuen fum, quan he de rentar els plats. Si em vull dutxar, no. Un rajolí tibi, tirant a fred, i encara gràcies. Ara fa tres mesos vaig fer venir l'empleat de reparacions de la marca de l'escalfador, i em va cobrar tres mil pessetes. Però l'aigua només és calenta de debò quan es tracta de qualsevol cosa menys de la dutxa. Vaig fer la reclamació, però em van dir que jo mateix havia signat el full de conformitat, perquè, en acabat, la meva dutxa era un raig poderós d'aigua bullent. L'endemà, ja no. Ni mai més.

Em vaig treure les sabates mullades i vaig llençar els mitjons xops al cistell de la roba bruta, perquè no m'agrada tenir res pel mig, i em vaig calçar les meves suaus, calentes, delicioses plantofes. Ja posats a fer, em vaig despullar en un no res i em vaig posar el pijama i la bata calenta. A la cuina, l'estufa de butà donava un ambient càlid i acollidor. Tinc una bona cuina, perquè és gran i m'hi cap el balancí encoixinat que era de ma mare: encara la puc veure, un llibre a les mans i fent palanca amb el peu perquè el balancí no

deixés de gronxar-la, amb un soroll rítmic, com el d'una màquina. És un soroll que a mi em recorda la infantesa. I la llar.

A la nevera tenia menjar almenys per a tres dies. Vaig seleccionar canelons —que tenen l'avantatge que no cal descongelar-los prèviament— i escalopa de segon. Obriria un paquet de patates fregides, que avui m'ho mereixia.

Els canelons començaven a gratinar-se i la paella amb l'oli per fregir l'escalopa estava a punt. La taula, parada. Beuria aigua, que la nit abans havia fet un got de vi i l'estómac se n'havia ressentit. La ràdio estava apagada, perquè a les hores que jo dino no fan més que romanços i m'atabalen tants anuncis. Sonava al meu tocadiscs el segon moviment de la quarta simfonia de Mendelssohn, la *Italiana*. Feia oloreta de formatge gratinat i només em faltava fer-me un bon suc de taronja per tenir les postres a punt. Era gairebé feliç.

En aquell moment picaren a la porta. Tres cops seguits, com algú que té pressa.

Era un compromís obrir així, en bata en aquelles hores, i els canelons, a punt de cremar-se. Un quart truc i em vaig decidir a obrir, i encara més em vaig decidir a fer fora qui fos en un minut. No rebia visites, jo. I molt menys en aquella hora —gairebé les quatre— en què em disposava a dinar.

Al llindar hi havia dos homes, l'un amb abric marró, més alt, i l'altre amb una estrafolària gavardina de quadres. Aquest segon portava una mena de gorra de visera, també de quadres. Tots dos picaven de peus

per fer-se passar el fred. El més alt em mirà a la poca llum del rebedoret de casa com si l'hagués ofès en alguna cosa greu. Feia cara de mal de queixal.

—¿És vostè Leonard Bent?

—Sí —i vaig obrir la porta un pam més.

—¿Podem passar? Serà un moment.

M'ensenyà una cartera vella. Hi havia una estrella platejada.

Sempre impressiona, la policia a casa. Així doncs els vaig deixar entrar, una mica inquiet, però encara maleint-los, per ser tan inoportuns. Els vaig dir, mentre els conduïa a la saleta, que perdonessin que anés endreçat de tan mala manera, però que anava a dinar i que...

—Se li crema alguna cosa, senyor Bent.

Ho havia dit el més baix, el de la gavardina, i asseguro que ho va dir en to de mofa. Em vaig disculpar i vaig córrer a la cuina, a apagar el forn. Els canalons encara es podien salvar, però el gratinat de sobre era carbonitzat.

En tornar a la saleta, els dos s'havien assegut, sense treure's els abrics. M'havia decidit a ser expeditiu.

—Mirin, em sap greu, però haig de dinar. Surto tard de la feina. A més, no estic vestit. Si em poden dir què volen ràpidament o bé venir un altre dia...

—Serà només un moment. Es tracta d'una simple investigació. Enllestirem en un minut. Sóc el sergent Colomer. El meu company és el caporal Maties. Som del departament d'investigació criminal. La nostra obligació és interrogar els veïns quan...

—¿Investigació criminal?

—Sí, és un nom que sempre espanta. Però no en tenim d'altre.

—¿I què tinc jo a veure...?

—Home, vostè és veí de la víctima.

—¿Víctima?

El més baix va fer un gest de cansament i tancà la llibreta que acabava d'obrir. Sospirà i preguntà si és que no en sabia res, del que havia passat la nit anterior al sisè primera. Just dos pisos a sobre meu.

—Es deia Just Vernis. Estava casat amb Dàlia Minobis, sense fills. Regentava un magatzem de subministraments d'automòbil al carrer Sant Pere, 66.

—Els conec. Només de vista, però són dels pocs veïns que conec. Més la senyora Vernis, perquè l'he trobada algun cop al supermercat. ¿I diu que els ha passat alguna cosa?

—Una dona molt bonica. Està trasbalsada, és natural. Sembla que no tenien deutes, ni enemics, ni estaven embolicats en res de delictiu. Però s'ha d'investigar. Ho diu la llei, ¿sap?

—Com que anit trigava més que de costum a tornar a casa —prosseguí el sergent Colomer—, la senyora Vernis anà al magatzem. Li havia telefonat i no contestava, però ella diu que molt sovint tenen la línia avariada, perquè estan construint un edifici al costat i algun enllaç ha afectat la seva línia. Ho hem comprovat i és cert: n'havien fet quatre reclamacions a la companyia telefònica. Així doncs, anà al magatzem. Mai no arribava toques les deu i eren quarts de dotze.

—És clar que no me'n vaig assabentar! A les onze era ja al llit.

—Això ho explica tot. Tot el barri en va ple. Ens estranyava que vostè no n'hagués sentit dir res.

—Al magatzem —continuà el caporal Maties— trobà el seu marit. S'havia penjat en un petit pati on té el vàter i algunes eines rovellades.

—¿I tot això va passar ahir mateix?

Vaig fer les exclamacions que em van semblar de rigor. Però no em sentia gens afectat. Amb prou feines el coneixia, el senyor Vernis. No ens saludàvem a l'escala, i m'era més aviat antipàtic. Vaig tenir un malèvol pensament d'alegria, perquè la Dàlia, una dona jove i bonica, feia cara de no ser feliç, i no m'estranyava gens, amb aquell marit tan sorrut. I tan vulgar. M'alegrava que ara n'estigués alliberada. Però no ho vaig dir en veu alta.

—¿On treballa, vostè? —digué el caporal, amb la llibreta de nou oberta al seu davant i un bolígraf a la mà.

—Sóc oficial segon de banca. Al Banc Central, la sucursal de la ronda de Sant Antoni.

—¿Quin és el seu horari?

—A les vuit he de ser a la feina. Surto a dos quarts o tres quarts de tres, segons els dies. Anit vaig estar llegint fins a...

—¿No té televisor?

—No. Vaig anar al llit cap a tres quarts d'onze. M'agrada anar a dormir d'hora, perquè, vivint tan apartat, he de matinar per ser puntual. Sóc una mica dormilega, ¿saben?

Vaig intentar somriure, però cap dels dos no em va fer costat. Vaig recordar que no havia dinat, i que no

tenia cap obligació d'aguantar la policia a casa. En tot cas, jo hi col·laborava graciosament. No em podien tenir en dejú. Era la seva feina, però no la meva.

—Ara m'hauran de disculpar. Encara no he dinat, i un home té dret a estar tranquil a casa seva quan torna de la feina...

—¿El molesten les nostres preguntes? ¿Prefereix que el citem a comissaria?

Vaig afluir, és clar. Quin remei, sempre tenen la paella pel mànec. I veges a mi què se me'n dóna si un veí decidia plegar de tot!

—¿I la ràdio? Els diaris encara no ho han publicat, però la ràdio n'ha parlat. Nosaltres mateixos ho hem sentit.

—M'he llevat a tres quarts de set i me n'he anat de dret a la feina. Ara, quan vostès han arribat, estava sentint música, perquè la ràdio en aquestes hores m'atabala.

—Sí, ho hem sentit des de l'escala. Música de missa.

—Home!

—Hem d'interrogar tots els veïns, ¿comprèn?

De sobte se m'acudí que això no tenia cap sentit. Els «veïns» eren els del carrer Sant Pere, on s'havia penjat aquell desgraciat. No els del pis on vivia. Però no em va fer falta preguntar-ho. El sergent em mirava i, com si m'endevinés els pensaments, aclarí:

—Anit vam retirar el cadàver. S'ha de fer l'autòpsia de seguida, en tots els casos de mort violenta. És la llei, ¿sap? El senyor Just Vernis va ser penjat quan ja era mort. No és un suïcidi. Per això som aquí. Volem esbrinar qui l'ha matat.